

Załącznik 4

Rekomendacja	Obszar tematyczny	Podmioty odpowiedzialne za wdrażanie (adresaci)	Klasyfikacja rekomendacji: operacyjne, kluczowe, horyzontalne	Czynniki kontekstowe (mogące istotnie oddziaływać na wdrożenie rekomendacji)	Waga lub priorytet rekomendacji
1. Wiele elementów systemu trzeciej edycji się sprawdziło i należy je w miarę możliwości przenieść wprost do kolejnej edycji. Jednym z problemów systemu jest to, że bardzo wiele dokumentów jest tworzonych i negocjowanych za każdym razem od nowa, podczas gdy wystarczyłyby korekty dokumentów istniejących, co skróciłoby okres przygotowawczy. Zarówno system instytucjonalny, jak i system informacji i promocji są w zasadzie gotowe do prostego przeniesienia do kolejnej edycji.	Programowanie	KPK BMF KMF	Operacyjna	Kluczowe znaczenie ma tutaj postawa przedstawicieli Prństw-Darczyńców i ich skłonność do automatycznego uznania niektórych rozwiązań za sprawdzone.	Wysoki
2. Największym problemem zaobserwowanym w badaniu jest problem braku czasu na realizację projektów, co wynika z bardzo długiego okresu przygotowawczego. Okres ten należy skrócić, co będzie możliwe przy wdrożeniu kolejnej rekomendacji. Aby przyspieszyć proces negocjacji i ustalania szczegółów programów, warto na wczesnym etapie powołać grupy robocze (przedstawiciele zainteresowanych podmiotów kraju beneficjenta i darczyńców/BMF), co przyspieszy pracę i przepływ informacji.	Programowanie/ Wdrażanie	KPK BMF KMF	Operacyjna	Problemem może być wielostronność uzgodnień, mnogość podmiotów biorących udział w programowaniu. Brak czasu na wdrażanie jest pochodną długiego programowania.	Bardzo wysoki
3. Dokumentację programową należy uprościć i skrócić. Proces „oddokumentowania” powinien być możliwie najszerzy i obejmować nie tylko dokumenty programowe, ale także, a może w szczególności system sprawozdawczy i raportowanie, które powinno podlegać uproszczeniu i ujednoliceniu. Z mniejszą częstotliwością należy opracowywać prognozy, co nie wpłynie znacząco na jakość	Programowanie/ Wdrażanie	KPK BMF KMF	Operacyjna	Uspójnienie dokumentacji, zwłaszcza systemów sprawozdawczych wymaga ściślej współpracy między wszystkimi stronami.	Wysoki

Rekomendacja	Obszar tematyczny	Podmioty odpowiedzialne za wdrażanie (adresaci)	Klasyfikacja rekomendacji: operacyjne, kluczowe, horyzontalne	Czynniki kontekstowe (mogące istotnie oddziaływać na wdrożenie rekomendacji)	Waga lub priorytet rekomendacji
programowania, a usprawni pracę wdrożeniową. Zakres programów nie powinien być też w takim jak dotychczas stopniu uszczegółowiony, ponieważ nie pozwala to na elastyczne podejście w przypadku wystąpienia nieprzewidzianych okoliczności.					
4. System należy wyposażać w elementy pozwalające na szybkie reagowanie na sytuacje kryzysowe. Z jednej strony powinien to być system określający ścieżkę w miarę szybkich zmian w dokumentach. Większa elastyczność w zakresie realokacji między programami jest bardzo pożądana w przypadku przyszłych Mechanizmów – co jest wnioskiem wprost z problemów zaobserwowanych w trzeciej edycji.	Wdrażanie	KPK BMF KMF	Kluczowa	Wydażenia geopolityczne okazały się katalizatorem wielu problemów. Sprawa konieczności uelastycznienia systemu jest adekwatna dla wszystkich państw-beneficjentów, a wydażenia ostatnich lat pokazały, że system ma w sobie ograniczone możliwości szybkiej reakcji, na co wpływ na pewno ma rozbudowany system instytucjonalny wdrażania Mechanizmów.	Bardzo ważna
5. Warto utrzymać dotychczasowe podejście merytoryczne do programowania i skupiać się na kierunkach niszowych oraz traktować Mechanizmy jako szeroki pilotaż. Warto przy tym zwrócić uwagę na najsilniejsze strony Państw Darczyńców i na nich koncentrować kierunki działania, tak aby wraz z transferem pieniędzy transferować także najlepsze praktyki	Programowanie	KPK OP	Operacyjna	Badania, w bardzo wielu płaszczyznach pokazują, że Mechanizmy najlepiej się sprawdzają w zadaniach, w których dochodzi do przekazywania głębokiej wiedzy i doświadczenia PD.	Ważana
6. Nie należy ograniczać liczby obszarów, w jakich interweniują Mechanizmy. Szerokie traktowanie tematów wsparcia pozwala na wypracowywanie dobrych praktyk w wielu aspektach, które nie mają szans na alternatywne źródła wsparcia. Koncentracja na nielicznych kierunkach nie zwiększy znacząco skali wpływu, a zawęzi pole oddziaływania.	Programowanie	KPK OP	Operacyjna	Skala finansowa nie pozwala na znaczne oddziaływanie na zmniejszanie nierówności, możliwe jest jednak tworzenie nowych rozwiązań i wyznaczanie kierunków w ramach podejścia pilotażowego.	Uzupełniająca

Rekomendacja	Obszar tematyczny	Podmioty odpowiedzialne za wdrażanie (adresaci)	Klasyfikacja rekomendacji: operacyjne, kluczowe, horyzontalne	Czynniki kontekstowe (mogące istotnie oddziaływać na wdrożenie rekomendacji)	Waga lub priorytet rekomendacji
Choć liczba OP jest relatywnie duża, co może stanowić wyzwanie w zarządzaniu Mechanizmami, korzyści wynikające z uwzględnienia wielu obszarów wsparcia przewyższają ewentualne trudności.					
7. Należy wprowadzić mechanizmy wspierające kontynuację współpracy z partnerami instytucjonalnymi OP – szczególnie w tych obszarach, w których jest ona najbardziej skuteczna i w których zostały już wypracowane dobre relacje z partnerami. Jak uczyć doświadczenia, taka współpraca jest najefektywniejszym sposobem rozwijania relacji dwustronnych. Natomiast nie jest zalecane wprowadzenie dodatkowej punktacji za kontynuację współpracy z partnerami z PD przez Beneficjentów. Takie rozwiązanie prowadziłoby do ograniczania dostępu nowych Beneficjentów do projektów oraz nie wspierałoby tworzenia nowych partnerstw.	Wdrażanie / Współpraca bilateralna	KPK OP	Kluczowa	Przeprowadzone badania wskazują, że wypracowanie dobrej relacji z partnerami z PD (i tym samym dobrych efektów współpracy) wymaga czasu. W tym obszarze należy więc dążyć do kontynuacji efektywnych partnerstw.	Uzupełniająca
8. W większym stopniu należy oprzeć się na sprawdzonych rozwiązaniach stosowanych w środkach EU. Kluczowe byłoby wprowadzenie ujednoczonych i obejmujących całe okresy sprawozdawcze kursów walutowych. Ponadto okres kwalifikowalności projektu powinien rozpoczynać się po złożeniu wniosku. W okresie od złożenia wniosku do podpisania umowy projektowej koszty ponosi na własne ryzyko wnioskodawca/beneficjent. Warto też rozważyć skrócenie okresu trwałości projektów do 3 lat.	Wdrażanie	KPK BMF KMF	Horyzontalna	Należy dążyć do uspoźnienia zasad rządzących różnymi źródłami finansowania projektów. Brak jest jakichkolwiek przesłanek do tego, aby różne źródła miały drastycznie różne zasady. Dodatkowo, powoduje to liczne nieporozumienia i utrudnienia na poziomie beneficjentów końcowych.	Wysoka
9. Usprawnienie systemu koordynacji i raportowania. To zadanie wymaga wdrożenia ujednoczonego systemu informatycznego, zorientowanego przede wszystkim na wsparcie zadań związanych z raportowaniem (które	Wdrażanie/ Rozliczanie	KPK OP IC IA	Operacyjna	Usprawnienia organizacyjne są ważne głównie z uwagi na problem niewystarczającego czasu na realizację projektów. Wdrożenie efektywnego	Uzupełniająca

Rekomendacja	Obszar tematyczny	Podmioty odpowiedzialne za wdrażanie (adresaci)	Klasyfikacja rekomendacji: operacyjne, kluczowe, horyzontalne	Czynniki kontekstowe (mogące istotnie oddziaływać na wdrożenie rekomendacji)	Waga lub priorytet rekomendacji
również powinno być uproszczone i ujednolicone) i rozliczaniem. Warto też rozważyć wdrożenie narzędzi wspierających realizację projektów konkursowych (w tym procesu składania i oceny wniosków). W tym celu pomocne będzie także stworzenie platformy dla wymiany doświadczeń Operatorów Programów oraz dzielenia się dobrymi praktykami, które mogą być wdrażane na poziomie całego systemu. Jest to zadanie silnie powiązane z zadaniem polegającym na zmniejszeniu obciążeń biurokratycznych systemu.				systemu będzie jednak wymagało znacznego zaangażowania czasowego oraz alokacji środków na ten cel. W celu realizacji zadania należy przeanalizować dotychczas stosowane przez poszczególnych OP praktyki, celem identyfikacji już istniejących rozwiązań, które można by wdrożyć w nowym systemie.	
10. Należy dołożyć wszelkich starań w kierunku aktywizacji instytucji po stronie Państw Darczyńców w kierunku lepszej promocji Mechanizmów w krajach Darczyńców. Ma to na celu przede wszystkim zwiększenie zainteresowania samorządów, firm i instytucji z państw darczyńców potencjalną współpracą. Często współpraca ta nie jest podejmowana z uwagi na brak świadomości tego, czym są Mechanizmy i jakie są jego cele.	Wdrażanie/ Współpraca bilateralna	KPK OP	Kluczowa	Współpraca bilateralna jest jednym z dwóch głównych celów Mechanizmów. Nie tylko w Polsce obserwowane jest zjawisko znacznego ograniczenia podaży podmiotów do współpracy po stronie PD, co niekiedy stanowi barierę dla beneficjentów końcowych po stronie PB. Kluczowe znaczenie w tym obszarze ma postawa przedstawicieli PD i ich skłonność do większego zaangażowania w promowanie partnerstw.	Bardzo wysoka
11. Należy również rozważyć przededefiniowanie Funduszu Współpracy dwustronnej w celu lepszego wykorzystania potencjału dostępnych środków. Obecnie część Operatorów Programów zachowuje pewną bierność w dysponowaniu tymi środkami – mimo przyznania im kwot do wykorzystania na ten cel	Programowanie	KPK OP	Horyzontalna	OP w ramach swoich budżetów mogą w sposób bardziej efektywny i proaktywny wykorzystywać przyznaną alokację – aby wdrożyć tę rekomendację, potrzebne jest wypracowanie nowych praktyk	Uzupełniająca

Rekomendacja	Obszar tematyczny	Podmioty odpowiedzialne za wdrażanie (adresaci)	Klasyfikacja rekomendacji: operacyjne, kluczowe, horyzontalne	Czynniki kontekstowe (mogące istotnie oddziaływać na wdrożenie rekomendacji)	Waga lub priorytet rekomendacji
bezpośrednio w ramach Programu, . Należy więc wprowadzić mechanizmy zwiększające zaangażowanie Operatorów Programów w aktywnym wykorzystaniu tych środków.				w tym obszarze z aktywnym zaangażowaniem OP w tym procesie.	